

Bevraging woon-werkverkeer

Eén op de vier leerkrachten zoekt school dichterbij

Klachten over pendelen naar het werk hoor je in elke sector. Belgen zijn ook de kampioen in langdurige woon-werk trajecten. Hoe zit dat bij het personeel van het basis-onderwijs? Wij zochten het uit. 1370 respondenten vulden onze bevraging in over hoe ze naar school pendelen, welke kosten ze daarbij maken, wat de grootste knelpunten zijn en of ze zouden veranderen van school om hun woon-werkverkeer te verbeteren. Auto en fiets domineren, maar de rekening loopt op in de stad ... Het COV komt met aanbevelingen.

Wie zijn de 1370 deelnemers aan de bevraging? Bijna 44% van de respondenten geeft les in een dorp of landelijke gemeente. 17,15% werkt in een grote stad. De rest is verdeeld over de voorsteden of kleinere en middelgrote steden. 85% werkt in het gewoon basisonderwijs. 76% van de respondenten is leerkracht. De andere zijn directeur of behoren tot de bredere omkadering van de basisschool zoals de zorgcoördinator, de beleidsondersteuner, de administratief medewerker, de leerondersteuner, de kinderverzorgers, het paramedisch personeel en de ICT-coördinator. Meer dan de helft van de respondenten (52%) is tussen 45 en 60 jaar. 13% is jonger dan 35 jaar en 8% ouder dan 60.

Wie gaat hoe naar school?

In de figuur (blz. 10) kan je aflezen dat de auto in elke regio het populairste vervoersmiddel blijft van onze respondenten, op de voet gevolgd door de fiets. Het openbaar vervoer wordt vooral in de grote steden gebruikt. Carpoolen is eerder een marginaal fenomeen. Weinig respondenten komen te voet naar school. Uit een verdere analyse blijkt dat de afstand het meest doorslaggevende argument is om met de auto te komen. Maar ook het feit dat personeelsleden in onderwijs vaak veel

materiaal mee naar school brengen, maakt het soms moeilijk om voor de fiets of het openbaar vervoer te kiezen. Een heel aantal respondenten geeft ook aan voor het openbaar vervoer te kiezen als de verbinding beter was. De auto is vooral populair bij de -35 jarigen (63%). Van de 45-60 jarigen maakt 46,5% gebruik van de fiets.

Van 50 tot meer dan 200 euro

19% van de respondenten geeft per maand minder dan 50 euro uit aan het woon-werkverkeer. 12% zegt meer dan 200 euro te moeten spenderen. Dat zijn vooral de respondenten die meer dan 60 minuten met de wagen onderweg zijn. Ook de parkeerkosten voor autobestuurders kunnen oplopen, vooral in de grote steden! Carpoolers zijn vaak het langst onderweg maar delen de kosten. De meeste fietsers (69%) spenderen minder dan 20 euro per maand. Personeelsleden die langere afstanden fietsen of gebruikmaken van fietsleasemogelijkheden zitten meer in de categorie 20-50 euro of 50-100 euro per maand. Het is de fietslease die dan de grootste kost is maar ook het onderhoud van de fiets. 48,5% van de fietsers kiest voor de fiets om - onder meer - kosten te besparen.

TEKST
Lies Van Rompaey

FOTO
Thierry Hebbelinck

>>

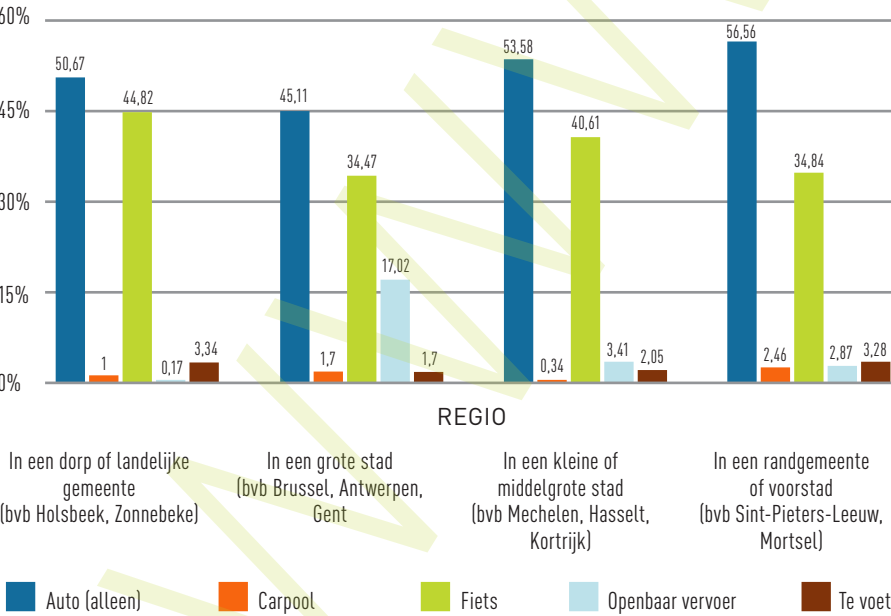
Het woon-werkverkeer van het onderwijspersoneel is geen detail maar wel een doorslaggevende factor voor het behoud van leerkrachten.

» Wie gebruik maakt van het openbaar vervoer krijgt in bijna alle gevallen zijn kosten terugbetaald door het schoolbestuur. Maar de par- kings aan de stations zijn vaak wel betalend en worden door de personeelsleden zelf be- taald.

42% van de scholen hebben een gratis par- king voor het personeel. 29% van de respon- denten moet vaak zoeken om in de buurt van de school een gratis parking te vinden of moet daarvoor ver van de school parkeren. 14% geeft aan dat ze betalend moeten parke- ren. Vooral in de grote steden zeggen respon- denten (30%) dat de parkeerkosten kunnen oplopen tot 25-75 euro per maand, soms meer. Het verhoogt voor deze collega's de da- gelijkse stress.

In bepaalde buurten wordt er een parkeer- schijf gevraagd. Dan moeten leraren op ge- zette tijden de school uitglippen om hun wa- gen te verplaatsen of de schijf te veranderen. Dit levert vaak boetes op want in het basison- derwijs je klas of een gesprek met een ouder verlaten om even naar je wagen te lopen is niet altijd mogelijk!

Enkele quotes: "Ik spendeer per maand veel geld aan het vervoer naar school en terug naar huis. Het is voor mij 55 km enkel rijden,

wat dus op een maand een serieus budget is, dat op is aan brandstof. Het zou fijn zijn als hier iets aan werd gedaan." "Parkeerkosten lopen hoger op dan de brandstofkosten in Gent." "Met de fiets ben ik goedkoper uit, maar de fietsvergoeding is te laag om alle kosten te dekken."

Wat kan beter?

Net zoals bij iedereen in België die pendelt zijn er opmerkingen over de wegen, de files, onveilige verkeerssituaties, de fietsinfra- structuur, de slechte verbindingen met het openbaar vervoer of de lage frequentie van bussen en treinen.

Bij de helft van de autobestuurders leeft vooral onvrede over het parkeerprobleem. Dat gaat over een gebrek aan parkeerplaat- sen aan de school, hoge parkeerkosten en het gedoe met de parkeerschijven. Vooral in grote en middelgrote steden leeft dat pro- bleem erg. Sommige respondenten geven ook aan dat ze extra vroeg vertrekken om toch nog een parkeerplaats te vinden in de buurt van de school.

Op de vraag 'wat zou jou erg helpen op het vlak van mobiliteit' wordt opvallend vaak naar een kilometervergoeding of tankkaart verwe- zen. Verder wensen onze respondenten gratis te parkeren of voldoende parkeergelegenheid te hebben. Ook de fietsvergoeding die bij het onderwijzend personeel lager is dan in ande- re sectoren, wekt ergernis op. Waarom blijft onderwijs achter?

Een aantal respondenten signaleerde ook zorgen over de verplaatsingen tussen de scholen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij leer- meesters en andere personeelsleden die op verschillende scholen of sites les geven. In de bevraging hebben we niet verder op deze pro- blematiek ingezoomd.

1 op de 4 leerkrachten overweegt van school te veranderen

61% van de respondenten geeft aan dat de pendeltijd geen reden is om van school te veranderen. 21% wil misschien wel verande- ren en 18% zegt ja op de vraag "Zou je van school veranderen om minder te pendelen?"

Bijna gelijke cijfers zien we bij de antwoorden op de vraag "Zou je van school veranderen voor een betere terugbetaling van de ver- voerskosten?": 64% zegt nee, 18% misschien en 18% ja.

Meer in detail zien we dat toch 48% (samen- telling van de antwoorden 'misschien' en 'ja') van de autobestuurders overweegt een switch te maken om minder te pendelen. Bij fietsers is dat nog 26,5%. Eenzelfde percen- tage autobestuurders overweegt van school te veranderen om minder te moeten betalen. Bij de fietsers is dat nog 24%.

Het zijn vooral de respondenten uit de grote steden die een switch overwegen. We weten dat daar de parkeerproblemen, de files en de hogere kosten voor de meeste ergernis zor- gen. We weten ook dat daar het lerarentekort het grootst is. Ook 54% van de respondenten, jonger dan 35 jaar, is eerder geneigd om van school te veranderen om minder te pendelen en minder kosten te hebben. We zien dat er relatief meer leerkrachten, 1 op de 4, tot een switch bereid zijn, dan leidinggevend en be- leidsondersteuners.

Woon-werkverkeer is geen detail

Veel respondenten zijn vrij tevreden met de manier waarop ze dagelijks naar hun school pendelen. Er zijn wel belangrijke verschillen al naargelang de respondent in de stad of meer landelijk woont. Er zijn ook opvallende zorgen en ontevredenheden. Vooral de brand- stofkosten en het parkeren en de kosten die daarmee verbonden zijn, zijn kop van jut. In de open antwoorden worden deze kosten vaak genoemd als "een hap uit het budget".

Fietsers halen het ontbreken van een goede fietsenstalling vaak aan als een punt dat dringend moet verbeterd worden. Voor hen is ook de lage fietsvergoeding een zorg.

Hoewel het merendeel van de respondenten niet onmiddellijk zal overgaan tot een scho- lenwissel omwille van het pendelen, is het woon-werkverkeer van het onderwijsperso- neel geen detail maar wel een doorslagge- vende factor voor het behoud van leerkrach- ten, zeker in onze meest kwetsbare scholen.

Het COV vraagt duidelijke ingrepen

Het COV blijft niet bij de pakken zitten en gaat aan de slag met de zes aanbe-velingen. De syndicale commissie zal op basis van de resultaten en de input van kring- en regio- besturen een kaderadvies opmaken voor de Bestuursraad en de Raad. Op basis van de bevraging zullen aanvullende stand- punten voorgesteld wor- den.

Er wordt een onderhande- lingsfiche opgesteld voor de vakbondsafgevaardig- den en personeelsverte- genwoordigers. Daarmee kunnen ze lokaal aan de slag. Onze inspraakbege- leiders zullen de militan- ten en leden daarbij on- dersteunen. Er wordt ook een sensibiliseringsactie opgestart naar de school- besturen en politieke overheden.

Het COV zal bij de volgen- de cao-onderhandelingen opnieuw een verhoging van de fietsvergoeding op tafel leggen. We vragen aan de Vlaamse overheid ook een grondig onder- zoek naar de impact van de vervoerskosten op het werkelijke loon en te- werkstelling. Pendel-problemen hoeven niet onoverkomelijk te zijn. Een paar eenvoudige maar duidelijke ingrepen kunnen het woon-werk- verkeer ook in jouw school al veel aangenamer en het lerarenberoep een stuk aantrekkelijker maken.

Meer cijfers over de bevraging